

noćinka Biskupova sinovica, Male komedije, 1921.), stoprv iz tave izvađeno (Götz von Berlichingen, Izabrani dramski prijevodi, 2010.)¹².

Likovi u Begovićevo dramskom djelu Stana Buičića (1909.) govore novoštokavskim ikavskim dijalektom i rabe inačicu *stopro* (Vulić, 2005.). Nakon dvadesetih godina 20. stoljeća teško je naći primjer uporabe razmatranoga priloga u djelima pisanim hrvatskim standardnim jezikom. Protivno tomu, uobičajen je u hrvatskoj književnosti u polutisućljetnoj dijaspori, npr. u autora koji pišu na različitim tipovima više ili manje čakavskih idioma, u Slovačkoj u Petra Tažkoga: A stoprv kad bi znali, da si ti zapravo stara Dobropoljka, onda bi mi zapalili farof (Ferije na Dobrom Polju, 1995.).

Nastavit će se u sljedećem broju

¹² Begovićev prijevod drame Götz von Berlichingen sa gvozdenom rukom ostao je rukopisu za piščeva života. Objavljen je tek 2010. u 22. knjizi Begovićevih Sabranih djela. Pri tom je važno naglasiti da su priređivači poštivali jezik rukopisnoga predloška.

PITANJA I ODGOVORI

STEM I SSH

U novinama i na različitim mrežnim stranicama sve češće može se pročitati STEM. Na jednom mjestu pojavila se i kratica SSH. Pitali smo prof. I. Čatića o tim kraticama. Evo što nam je odgovorio.

Mnoge zemlje, osobito na Zapadu shvatile su, gospodarstvo budućnosti, a time i svekoliki razvoj pojedine zemlje, bitno ovisi i o obrazovanju na područjima obuhvaćenim složenom kraticom STEM. Međutim, neki su prešli u drugu krajnost, pa niječu područja obuhvaćena složenom kraticom SSH.

Engleska riječ znanost *science* u hrvatskom ne znači znanost u hrvatskom i njemačkom (*Wissenschaft*) značenju već prirodnu znanost (R. Penrose, 1993.; Ž. Bujas: Veliki englesko-hrvatski rječnik, 1999.). Iznenađuje da u STEM-u nema informatike. Riječ *technology* ima vrlo velik broj značenja (I. Čatić, Nije sve tehnologija, Vjesnik - Danica, 17.

prosina 1993.), pa tako i za računalstvo, npr. tehnološke tvrtke. Stoga u ovom slučaju valja prevesti *technology* kao *informatika*. *Engineering* je za sada još uvijek u najopćenitijem slučaju *tehnika*. STEM, dakle, znači da se potiče proučavanje i obrazovanje, osobito studiranje, *prirodnih znanosti, informatike* (jedne od šest osnovnih tehnika), *tehnike i matematike*.

Sadržajno istovrsna složena kratica na njemačkom glasi MINT (*Mathematik, Informatik, Naturwissenschaft und Technik*), što dopunski potvrđuje prijevod STEM-a kao prirodne znanosti, informatika, tehnika i matematika.

Složena kratica SSH znači *social sciences and humanities*, dakle *društvene i humanističke znanosti*.

U kojem će se omjeru učiti tijekom obrazovanja područja STEM-a i SSH, pitanje je društvenih i kadrovskih potreba.

profesor emeritus Igor Čatić